

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z novim letom prične „Slov. Gospodar“ svoj 22. tečaj, prosimo torej dosedanje p. n. naslovom prijatelje in naročnike „Slov. Gosp.“, naj nam ostanejo še za naprej zvesti ter obnovijo svojo naročbo o pravem času. Komur je mogoče, naj ga priporoča tudi svojim prijateljem v naročbo. Tako cenó in s tacim obilnim blagom ne izhaja noben slovensk, a težko, če še kje kateri nemšk časnik.

„Slov. Gospodar“ izide vsak četrtek na celi poli, dvakrat v mesecu prinese po pol pole priloge, cerkvene ali gospodarske, vmes pa še tudi prilogo inseratov. V ožigled tega je njegova cena celo mala in je mogoča samo, če ima „kat. tiskovno društvo“ obilo udov, kateri doplačajo, kar jej primanjka.

List stane za celo leto **3 gl.**, za pol leta **1 gl. 60 kr.**, za četrta leta pa **80 kr.** Naročnina pošlje se najležeje po poštnih nakaznicah in vzprejema jo upravništvo „Slov. Gospodarja“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kdor je bil dosehmal že naročnik „Slov. Gospodarja“, olajša močno upravništvu delo, če prilepí staro adreso na nakaznico ali pa pripiše vsaj številko, ki stoji na desni strani njegove adrese, svojemu imenu, kedar obnavlja naročbo.

Upravništvo „Slov. Gospodarja“.

Otroci, mali in veliki.

Blizu smo božiču in ni poštene slov. hiše, da se ne pripravlja za-nj, kar največ more. Božič pa vam je tudi praznik, ljubeznjiv po tem, česar nas spominja, pa tudi po tem, kakor ga krščansko ljudstvo obhaja. Kdo bi ga tedaj ne obhajal rad leto na leto z njim, z dobrim kršč. ljudstvom?

Žal, da se zdaj krči število dobrih krstjanov, tacih, čijih ne stoji samo ime v krstnih bukvah, ampak je tudi življenje krščansko; zato pa gredó tudi sv. dnevi mimo njih, ne da vedó oni za njih pravo veselje. Če je veliko,

držé se navade, kakoršnja živi v njih družini, vse drugo, pravo kršč. veselje pa jim ostane prikrito ali okusijo samo lupino, jedro sv. dnevo vrgó pa od sebe, češ, da ni za-nje.

Isto godi se v vsem našem življenju, kolikor se ga prikaže očitno, na vrh javnosti. Spominja še nas, tako iz délje, na krščanstvo, ali krščansko že z davna ni več naše javno življenje. To kaže se posebno pri otrokih, pri njih vzreji, kakor je sedaj v navadi. Sv. cerkev sme še blizu a nima, če gre za pravo, več pravice do vzreje otrok. Ona je v čisto drugih rokah, tudi učitelji ne smejo, kakor bi radi, ampak drž. postava je to, kar odločuje na tanko, kaj in kako se vzredé otroci.

Nasledki tega so sedaj že očitni. Nagajivi, poredni so bili otroci vselej. Kopriva ne more zakriti svoje narave in tudi petelin jo pokaže, praskaje na dvorišču, toda taki otroci kedaj vendar-le niso bili, kakor so naše dni, izlasti v mestih. Čez nje tožimo vsi, učitelji ne manj, kakor drugi prebivalci. Zato mora biti poseben uzrok in kdor pozna razmere, ne sme ga iskati pri učiteljih, in še tudi sploh pri šoli ne. Le-ta je še vedno učilnica, t. j. otroci se v njej učé vseh mogočih reči, gotovo pa ne porednosti.

Uzrok tiči vse kje drugje. Krivnja se zvrča sicer rada na stariše ali mi smo te vere, da ne tiči tudi pri stariših uzrok zato, ampak recimo na ravnost: v duhu, ki drži sedanji svet v svojih pestéh — v liberalizmu. Le-ta zna, da stoji na prstenih nogah, zato pa podere vse, kar se mu ne vklanja, ter grdi vsak stan in vsako naredbo, ki ni po njegovem ukusu.

Kaj pa je potlej čuda, če se loti sploh tudi ljudi prej ali slej enak duh, duh razdéranja? Ako ni ljudem, ki so na vrhu, ki imajo besedo v javnem življenju, nič več sveto, nič več dobro, razven njih lastne volje, to je potlej le naravna posledica, da si svojé tudi drugi ljudje enake pravice ter se ne držé nič več na voljo teh, ki so na vrhu, liberalne gospóde. Če tedaj velja za to, da hodi brez uzde, to je,

da dela, kar se njej zljubi, čemu pa bode drugim uzda?

To naj pomisli gospôda, potem upamo, da še najde pot iz pasti, v katero je zvbila sebe ter jezero in jezero nedolžnih otrok, pa njih obžalovanja vrednih starišev. Rešilnice za zanemarjene otroke, na katere misli Graški dež. zbor, ne prinesó nam nikoli odrešenja in otrokom nikoli poboljšanja. Misel, da je šolarjem treba takih rešilnic, je nekaj, kar žene lahko vsacemu učitelju, dokler še ne obupa nad svojim stanom, rdečico v lice. Siba v roki učitelja je sramota ali rešilnica za njegove učence pa mu bodi — rešilnica!

Resnica, stariši so velikrat krivi, da so njih otroci muka za učitelja v šoli, pa saj so to tudi za-nje same. Le-ti bi včasih kaj dali, ko bi jim kdo otroke prevstvaril v dobre, ali sto na eno stavimo, da one rešilnice ne storé tega. Denarja bilo bi pač za-nje treba in to veliko denarja, naj bi se le v vsacem okraju naredila po ena rešilnica, na zadnje pa dobomo iz njih spake, ki ne bodo ne starišem v podporo, ne pri drugih ljudeh za rabo. Otroci so lastnina starišev in njih lastnina naj bodo!

Po tej poti, po poti rešilnic za otroke, tedaj ne pridemo do dobrih otrok, treba bode kreniti na drugo, na pot krščanstva. Dokler pa je sv. vera za pastirko v šoli, v očitnem življenju, dotlej pač čakamo, kakor kedaj judje na odrešenika, a ne dočakamo ga. On pride a mi ga nismo vredni. Otroci smo, če že tudi veliki, ker si zidamo gradove v oblake, vihar življenja pa nam podere v tem hiše, ki že stojé na zemlji.

Daj Bog, da še doživimo mi tak božič! Sreča bode za nas in sploh za slov. ljudstvo, če nam zapoje že k malu kor angeljev:

„Slava Bogu na višavah
in mir ljudem na zemlji,
ki so dobre volje!“

Dva lista slovenskim mladeničem.

II. list.

Zdaj je malo mladeničev, ki bi ne kadili. No, — ne bojte se, da vas bom od kajenja odvračal; saj vem, da bi bilo zastonj. Ali nekaj bi vam pa le rad svetoval. Kaj mislite, da so počeli mladeniči, ko še tobaka niso poznali? Veste kaj? S petjem in šalo so se kratkočasili. Pa so tudi znali dosti lepih pesmi; nekatere so tako dolge, da bi se jih vi težko celih iz glave naučili.

Kdo izmed vas zna o „kralj Matijažu“ in enakih pesni? Zdaj se pojejo le kratke, z lahkimi napevi, kajti smodka, ki tiči v ustih, ne pusti rada težkih pesmi peti.

Ali po drugod ni tako. V Savinjskej dolini, postavim, urijo se in znajo čveteroglasno tako težke pesmi, da je veselje poslušati.

Toliko tedaj bi vam svetoval, nekaj manj tobaka izkaditi, pa nekaj več popevati, saj vas to nič ne stane.

Tretja reč, kar bi tudi brez škode opustili, je tisto neumno kletje in govorjenje nemško. Le verjemite, da se vam jedna beseda slovenska bolj prileže, kakor deset nemških. Težko se najde kak mladenič, da bi ne klel ali se ne priduševal; nekateri še mislijo, da je prav lepo, ako vsako neslano besedo še zabelijo z „majnarzêl“ ali „sakarmejnt“ in s takimi besedami, ki se vam priležejo, kakor tiču žabje kvakanje.

Govorite lepo slovensko in ne pustiti nikomur, da Slovincem zabavlja.

Več, kakor tisoč let, so naši predniki nemškim grajščakom podložni bili, pa se le niso hoteli lepe slovenščine odvaditi. Vi pa, ki pravite, da ga nij, ki bi vam ukazoval, pobirali bi brez potrebe besede, katere so že Nemci pri tujih narodih si izposodili!

Bog vas je vstvaril Slovence; najlepši jezik za nas je torej slovenski in grdo za nas, če ga zametujemo. To je resnica.

Ko bi torej le vedel, da ta lista, vam posvečena, nista zastonj pisana, tedaj bi bil vesel Vaš prijatelj

Častilko.

Blizu Celja, meseca decembra 1887.

Gospodarske stvari.

Emrtvica pri svinjah.

Redko ni ravno pri svinjah, da se le-ta bolezen loti svinéta. Žival ne more zadnjega dela trupla, nog več rabi, ampak vlačí jih za seboj po tleh in gre torej le po prvih nogah z mesta. To je edino znamenje bolezní; žival žre, kakor prej ter se mu nič ne vidi, da ima bolečine. To pa je tudi v resnici tako, kajti omrtvica je le nasledek tega, da živali živci umrjô na zadnjem delu trupla in za to žival tudi nič ne čuti v tem delu trupla.

Kaj je uzrok te bolezní? Po navadi se pravi, da ima žival črve v obistih, v nekaterih slučajih je to tudi resnica ali ne vselej. Le-ta črv se nahaja le redko kedaj v svinétu in nikoli brez jajec. Črv je tri do šest cm. dolg in ni debeleji, kakor kaka nit. V jetrih in gori po hrbitišču v mašči ga je najti. Ali če jajec ni v svinétu, tedaj mora biti kje drugje uzrok bolezní, sam črv je ni kriv. Omrtvica je namreč motenje živcev in le-to povzročuje slabo prebavljanje ali pa preslabo krmljenje.

Ako se daje svinjam kislá, že nekam raztopljená piča, krivo je največkrat tacih bolezní, posebno pa je to, če živali ne dobodo trave, detelje ali repe v želodec. Ali tudi preveč, če se jim daje piče, lahko škoduje svinjam. Prasetá, katerim se daje kisló mleko, kolikor ga jim je ljubo, včasih kar na naglem erknejo, to

pa za to, ker se preobjedó in jim piča leže na pljuča. Ob enem se uname tudi mozeg v hrbtišču ali pa kožica ob njem, v časih pride tudi v možane voda in le ta seže na živec, ki gre okoli hrbtišče na zadnji del života in sviné je omrvtvično.

Je-li se tako sviné ozdravi? Mogoče je in po navadi še ni pretežko, če se gleda na to, da se odpravi zapreka, ali je to že potlej preveč ali premalo piče. V prvem slučaju naj se daje svinetu manj in par dni morebiti nič zreti. Živali se daje snažna voda ali prav redke, dobre kuhane polivke, ob enem pa kake pol žličke žvepleno-kislega železa v pijačo, toda le enkrat na den.

Priporočuje se po takem, naj se skrbi za to, da si želodec opoči in nekaj va-se dobode, kar ga krepča, ne pa preobloži. Kaka maža na popicalo, toda lahka, gorišična ali terpentinova maža na ledja je tudi dobra. Toliko pa si naj zapomni gospodinja, da ne pomaga nobeno zdravilo, dokler se ne odpravi to, kar je krivo omrvtvice.

Sejmovi. Dne 27. decembra v Vitanju. Dne 28. decembra 1887 v Stradnu. Dne 2. jan. 1888 v Bučah in v Mariboru. Dne 3. januarja v Radgoni. Dne 4. januarja v Ljučanah na Ptuju in v Imenem.

Dopisi.

Iz Celja. (Božičnica.) Dne 26. decembra t. j. na praznik sv. Štefana ob 3. popoldne bode „katoliško podporno društvo“ v poslopji čč. šolskih sester v Celji obhajalo svojo božičnico, koja se bode v naslednjem vspredu vršila: 1. „Pridite molit' Jezusa“, petje; 2. „Čudapolna pota božja“, deklamacija; 3. „Roma“, deklamacija; 4. „V plamenu se žari visoko nebo“, petje; 5. „Sveti večer“, igra v dveh dejanjih; 6. „Sveta nebesa širok' se odpró“, petje; 7. Das Kind beim Jesukind“, deklamovanje; 8. „Zvonovi v zvoniku“, (Lurška pesem); 9. Govor g. predsednika; 10. Razdelitev obleke. K obilni udeležbi vabi najuljudneje. Odbor.

Od sv. Križa tik Slatine. (Volilci pozor!) Občina Slatina ima volitev dne 28. decembra (na tepežnji dan) v občinski zastop. Ni vse eno, kdo ima v občini oblast v rokah, ali katoliški kristjani, ali nasprotniki katoliške cerkve in Slovencev. Volilci! v Vaših rokah je blagor občine in moč, da spravite v občinski zastop može, kateri se bodo za Vaš blagor trudili, in Vam ne bodo nemške šole vrivavali. In ti možje so, katere Vam tukajšnje politično katoliško društvo nasvetuje. Pridite vsi tisti dan, in ne recite, brez mene bodo že opravili. Pokažite, da se zavedate svoje dolžnosti in pravice! Vsak naj svojo dolžnost stori, voli složno in zmagá je naša. Bog in narod!

Iz Slov. Gradca. (Stari grehi.) Tukajšnji meščan, krčmar in mesar, gosp. Ivan Hauke, mož značajan in vsem jako priljubljen, imel je to nesrečo, da se je s tukajšnjim občinskim tajnikom in mestnim stražarjem, gosp. Josipom Leskoscheg-om sprl. Slednji ga je bil razžalil in Hauke ga je zarad razžaljenja časti tožil. Pri kazenski obravnavi je neki črevljar kot priča prisegel, da je slišal razžaljive besede. Pozneje je ovadil Hauke-ja državnemu pravdnistvu, češ, da je ta omenjeno pričo h krivi prisegi zapeljal, in bil je res g. Hauke obsojen dne 3. septembra 1881 od c. kr. okrožnega sodišča v Celju zarad hudodelstva goljufige v 5mesečni zapor poostren z dvema postoma. Da bi si bil Hauke te krivde svest, mislil bi si bil: zaslužil si kazen, in prestati jo moraš! a v nasprotnem slučaju si lahko mislimo, kako mora človeku biti pri srcu, kojemu se do svoje 47letne starosti ne more najmanjša krivda očitati in je dobro prepričan, da se mu dela krivica. V svoji obupnosti vložil je prošnjo, da se naj obravnava ponovi in navedel je v svojem popolnem prepričanju, da ni kriv, važne uzroke. Ta prošnja bila je vslišana, in cela kazenska pravda izročila se je deželnemu sodišču v Celovcu kot deligirani sodnji v preiskavo in zopet je začelo tamošnje c. kr. državno pravdnistvo celo reč preiskovati in pretresovati ter zasledovati po kaznjivem dejanju, a naposled izreklo je v svojem dekretu dne 28. decembra 1883, št. 13586, da ne najde nikakega vzroka kaznjivega dejanja in bila je stvar s tem končana. Gospoda L. pa je to, se ve, da strašno peklo in jezilo, kajti videl bi bil neizmerno rad, da bi se bil spravil Hauke na čem dalje, tem bolje, v luknjo, hladil si je jezo s tem, da ga je začel črniti v Celjski „D. W.“ pri vsaki priliki in ga še blatil, čem je največ mogel. To je izlasti v števil. 94, dne 25. novembra lanskega leta v omenjenem listu dokazal. Tudi ga je v tukajšnjih krčmah in drugod raznašal, da je Hauke zločinec, orehova duša, in mu sploh najostudnejše priimke dajal, tako da ga je Hauke zopet tožiti moral, ako ni hotel priti ob svoje pošteno ime. Gospod L. pa je bil nepričakovano pri tukajšnji c. kr. okrajni sodnji zarad razžaljenja časti oproščen. — Vsled Hauke-jeve, oziroma njegovega zastopnika gosp. dr. Jurija Hrašovec-a pritožbe bil je g. L. dne 5. novembra t. l. od c. kr. okrožnega sodišča v Celju obsojen zarad razžaljenja časti, da mora plačati kazni 50 gld. in vse stroške te pravde, sicer pa bi moral sedeti 10 dni. No, kar je toliko let brez vspeha iskal, našel je slednjič vendar-le in mislimo, da bode imel zdaj mirnejšo vest, kakor popred, ker je enkrat pravica na dan prišla. To vse pa je menda g. L. iz gole hvaležnosti delal, kajti se je kedaj gosp. Hauke bil za nj potrudil, da je svojo sedanjo

službo v Slov. Gradcu dosegel. — Omeniti moramo slednjič, da ga ne more nikdo natančneje opisati, kakor ga je Hauke-jev zastopnik, gosp. dr. J. Hrašovec v svojem izvrstnem in mojsterskem govoru dne 5. novembra t. l. pred okrožnim sodiščem v Celju.

Iz Ormoškega okraja. Kakor nam je „Slov. Gosp.“ že poročal, dobil je okrajni šolski svet Ormoški narodno lice in da bode v tem svojem položaju uspešno deloval, porok nam je njegova in to narodna večina, katere zasloba je in bode postavno stališče, kateremu se tudi protivniki klanjati morajo. Ob enem pa imam tudi lepo priložnost poročati, da se tudi naši krajni šolski sveti preobračajo na bolje. Narodna probujenost vzela je tudi te zadeve pri letošnjih volitvah v svoj smoter in povsodi pošiljajo se v krajne šolske svete najboljši možje, tako da s pričetkom novega poslovanja ne glešta Ormoški okraj niti enega krajnega šolskega sveta, ki ne bi imel narodnega lica. — Ta prijetna mi prikazen daje mi poseben povod, da se usojam opozarjati na enej strani narodno naše učiteljstvo, na drugi pa naše šolske oblasti, da na vse kriplje in z vso svojo vestjo skrbé za to, da se nameščajo pri nas učitelji, kojim srce bije za naš slovenski narod in za njega povzdigo. Lepa priložnost dana je vsem poštenjakom, govoriti merodajno besedo pri nameščenju že sedaj razpisanih učiteljskih služb na Humu in pri sv. Tomažu in s sokolovim okom opazovati vse enake slučaje. Narodni možje! pogovarjajmo in posvetujmo se ter delajmo, da dosežemo svoj postavni cilj! Najblažje svetinje izročene so učiteljstvu in vsakemu poštenjaku je skrbeti za to, da se te ne zanemarjajo. — Nadarjeno dete (in to je slovensko dete), dober mu učitelj — dober je državljan! Na delo toraj! Če ti pa tu ali tam treba vedeti slučajne pomisleke, brez vse skrbi stopi k našim narodnim voditeljem in uganil jo bodeš! Okoličan.

Iz Ptujaja. (Dijaki.) Dijaška kuhinja v samostanu čč. gg. o. minoritov v Ptujaju je meseca novembra ubogim dijakom razdelila 608 kosilc po vrednosti 91 gld. 20 kr. Od 17. sept. t. l. sem je uže razdelila 1465 obedov, za kar je potrošila z nagrado kuharici in deklama vred 228 gld. 75 kr. Do 1. decembra so z nova darovali sledeči p. n. blagi gospodi: Šuta Rupert, dek. v Zavrču 15 gld.; Strah Jan., žup. pri sv. Rupertu v Slov. Gor. 5 gld.; Košar Jak, žup. na gornj. Polskavi 5 gld.; Hrzič Jož., žup. na spod. Polskavi 5 gld.; Kolednik Jakob, žup. v Hajdini 6 gld.; Zupanič Jak., kaplan pri sv. Lorencu v Slov. gor. 2 gld.; Vilhar Simon, v Ljubljani 5 gld.; Bezjak Fr., učit. pri sv. Križu poleg Slatine 1 gld. 20 kr. Nadalje sledeči p. n. gospodje iz Ptujaja: Čuček Jos., dr. 30 gld.; Ploi Jak., dr. 9 gld. 30 kr.; Jurtela Fr., dr.

9 gld.; Jurca And., veletržec 10 gld.; Železinger Fr., prof. 10 gld.; Klobučar Ant., c. kr. pristav 4 gld. 50 kr.; Kunstek Luka, profesor 4 gld.; Cilenšek Mart., prof. 2 gld. 40 kr.; Hirti Fr., benef. 2 gld. 10 kr.; Majcen Ferd., katehet 2 gld. 10 kr.; Spindler Anton, c. kr. kanclist 2 gld.; Prus Stan., min. kaplan 1 gld.; Romih Tomaž, mešč. učit. v Krškem 60 kr. — Vsem blagim darovalcem milodarov in iskrenim ljubiteljem mladine, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Bog plati! Nadaljne milodare sprejema č. o. Bened. Hrtiš, gvardijan na Ptujaju.

Iz Celja (Mili darovi.) Katoliškemu podpornemu društvu v Celju za vzdrževanje deklinške šole šolskih sester so blagovolili darovati oziroma letnino plačati sledeči p. n. čč. gg. udi: Neimenovan fl. 100. Volilo po raj. g. M. Groblniku žup., na Belih vodah fl. 89 53, po raj. g. J. Brataniču žup. v Vit. fl. 44 56, M. Hriberšek na Polzeli volila fl. 12 93. Darovali so: Koren Mat. žup. v pok., Kočevar Jož. žup. v Trbunji. Turnšek Jera pos. na Ostrožnem po fl. 10. Kukovič Aug. dr. podravn., Rakoše Mih. župn. na Bučah, Očgerl Jak. kaplan pri sv. Benediktu, Sorglehner Jož. žup. v Cirkovcih, Gregorec Lav. dr. kan. pri Novi cerkvi, Herg Lovro kan. v Mariboru, Potočin Marija pos. na Zid. Mostu, Srebre Guido dr. odvet. v Brežicah po fl. 5. Zmazek Fr. žup. pri sv. Vrbanu, Meško Al. korv. v Mariboru, Lipovšek Jozefa iz Medloga, Krišpin Krišpinovič nad Laškimi po fl. 3. Vošnjak Lovro žup. v Št. Juriju na juž. žel., Stožir Iv. prof. v Zagrebu. Pohl Jož. pl. kaplan v Trbovljah, Veršec Maks tajn. pos. v Celji, Hirti Fr. benef. na Ptujem, Stoklas Mat. kaplan v Konjicah, Zadušak Mica, Lang Urša v Celji, Dekort Jož. kapl. v Šoštanji, Glinšek Mat. pos. na Hudinji, Šah Lovro učit. pri Novi cerkvi, Šah Karl pos. v Liscah, Verčnik Iv. pos. in župan v Ljubnici, Južna Val. župan v Št. Juriju po T. po fl. 2. Več skupaj fl. 9, posojilnica v Mariboru pa fl. 50. Bog plati vsem!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ali bode vojska? To vprašanje še je vedno na vrhu in na nj ne ve nihče odgovora. V ponedeljek je bil nov velik zbor vojaških glavarjev pri svitlem cesarju. Iz njega pa se čuje samo to, da še dobi vojni minister novih dvanajst milijonov na razpolaganje. To je očitno premalo za vojsko, ali preveč je za mir. — Spodnje avstrijski dež. zbor je vzprejel načrt postave, vsled katere dobi mesto Dunaj več poslancev v dež. zbor, kakor jih ima doslej. — Kirchmayr, znani „mož bauernvereina“, sedi na tožnji klopi zavoljo goljufije in veleizdaje. Taki so ti možje. — Dež. zbor v

Gradcu gre naprej po vedno isti poti, da vzame slov. ljudstvu še to malo, kar ima pravice. Za to, da dobode kmetsko prebivalstvo zdravnike bolj po ceni in da pride ležje do njih, dež. zbor nima denarja. Kako pa se naj ubranimo zakonov nemaničev, to še hoče nemška večina iti le na poizvedovanje. Da pa se lahko predstavijo ljudski učitelji iz službenih uzrokov, t. j. na voljo dež. šolsk. sveta v Gradcu, to je sila potrebno, izlasti na slov. Štajarju, in večina sklene torej tak paragraf na vrat na nos, Zastonj je ugovarjal posl. dr. Vošnjak, zastonj stavlil to naglico na smeh dr. Pscheiden. Ces. namestnik ima odgovoriti sedaj tudi na vprašanje g. Kukoveca in tov., zakaj da se zavlačuje potrjenje načelnika v okr. zastopu na Ptuju. — Na Koroškem je že vsak 244. človek gluhomem, vendar še nemškim liberalcem na teh sirotah ni dovolj, kajti vedno in vedno silijo slov. otrokom nemščino v usta, to pa je blizu toliko, kolikor zapreti jim usta, vsaj za nekaj časa. Nemščine se ne naučé, slovenščino pozabijo, druga pa se tudi nič ne priučé, tedaj pa čudo, če ne pridejo iz tacih šol sami tepci. — Žganja se isto tako popije največ na Koroškem, če sodimo iz števila „potik“, v katerih se toči žganje, vsakih 180 ljudi že ima po eno, v tem, ko ima pri nas še le 2805 po eno „potiko“. — Župan v Beljaku je g. Fr. Scholz pivarnar. — Slov. gimnazija v Kranju preneha vendar-le, če je je tudi v onih krajih potreba, kajti nobene srednje šole ni v lepem Gorenjskem. — Na Kranjskem se ljudje radi ukvarjajo z „delanjem denarja“, tako so jih uni teden sopen 6 obsodili na več časa težke ječe zavoljo tacih poskušanj. — V Dornbergu pri Gorici se je ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda. — Okoli Ajdovščine primanjkuje že sedaj ljudem kruha, ker so poleti imeli letos hudo sušo. — Pravda zavoljo dež. bolenišnice, ki jo imajo usmiljeni bratje v Gorici v svojih rokah, je končana. Dež. zbor torej odobruje naprave, kakor so v njej. — Drž. poslanec, g. Fr. Vucetić je uni teden umrl. — Po Istri se Hrvatje sedaj otresajo ital. jarma in bodo k malu vse večje občine v njih rokah. Tako je dobro. Kdor se lahko postavi na lastne noge, ne potrebuje tujih brgelj. — Dež. zbor v Poreču je svoje delo dovršil ter ga je vladni namestnik sklenil v ponedeljek s krepkim „živio“ na Nj. veličanstvo. — V Zagrebu se delajo priprave za plinovo razsvetljavo. Lepa je ta razsvetljava že, toda draga je ona še po večjih mestih, kamo-li po malih! — „Srbska matica“ v Novem Sadu ni Madjarom po volji, zato jo dajo sedaj preiskovati, nazadnje pa jo vrgó — za plot, naj bode rávno pri njej vse v redu. — Za leto 1888 računi Ogerska vlada samo na 18 milijonov primanjkljaja in pravi, da jim bode brž ko ne še od teh vzela kakih 5 do 6 milijonov. No ko bi

rekla, da še brž ko ne pridene toliko, ležje bi ji človek verjel, saj jo poznamo.

Vunanje države. Bolgarska vlada trdi, da je sedaj mir po vsej deželi in v resnici ni od nikoder poročil, da bi imeli nasprotniki princa Ferdinanda upanja, naj dobodo še kedaj vlado v roke. Za oboroževanje vojaštva dovoli sobranje 200.000 piastrov, od kod pa jih princ naj vzame? — Srbski minister Ristić je vzbolel. Skupščina, drž. zbor, pa dela mirno naprej in kakor se kaže je še v tem precej srečna. — V Peterburgu so, kakor se poroča, nastali nemiri in je car celó ranjen. To ni verjetno, toliko pa je gotovo, da so tudi v Peterburgu posvetovanja višjih vojaških glav. Med njimi je močna stranka za vojsko, vse eno, če že z Avstrijo ali z Nemčijo. — Knez Bismarck ima brž ko ne na rovašu, če nastane vojska, kajti vse kaže, da je on štrenjo zmedel. — Nemški cesarjevič pride še le spomladi iz Italije v Nemčijo, to se pravi, če mu bode stalno bolje. Dolej se zatrjuje, da mu še ne bode tako k malu za smrt. — Angleška kraljica je lastnoročno pismo poslala po vojvodi Norfolškem sv. Očetu in pravi se, da je imenitno poročilo v pismu. Kako pa je, to se ne zna za gotovo. — Francoska vlada, da si daje obljube na mir, terja novih 11 milijonov za vojaštvo, drž. zbor pa ji dovoli samo 4 milijonov. — Zet Grevyja, Wilson, je sedaj oproščen, češ, da njegovo ponarenjenje pisem ni bilo nikomur na škodo. No sedaj je to lahko reči, saj je stari Grevy doli — s stola, nekaj, kar so hoteli merodajni možje. — Na ital. otoku Sardinija še je krvna osveta v cvetju, t. j. vsa žlahta seže na človeka, ako je kaj žalega storil komu iz cele žlahte. To so vam potlej poboji! — Za poslanca v Peterburgu imenoval je kralj Umberto grofa Marachettija in se pravi, da je to začetek neke zveze Italije z Rusijo. — V Abesiniji še stoji vse, kakor v onem tednu. Ital. vojaki si utrujujejo šotore, ali doma jih jezi, da stane ta „vojska brez krvi“ že toliko denarja. — Gledé prekopa Suez bode k malu konec besedi, Turčija premeni pogodbo med Anglijo in Francijo v nekaterih rečeh, in le-ti oblasti niste zoper nje. Tako stopi pa potlej pogodba v veljavo.

Za poduk in kratek čas.

Štirinajst dni širom sveta.

(Dalje.)

Hitro po poludne naju je vlak v Olomuče vlekkel. Okoli tega mesta bivajo bogati Hanaki — tudi Slovani. Na desni in levi strani železnice sva občudovala imenitne njihove vesi, lepa njihova polja. V hramu in okoli hrama povsodi imajo snago in lep red. Tako snago najdeš tudi v nekaterih naših vesih in hramih, postavim:

v ljutomerskem, gornje-radgonskem in ormužkem okraju. Toda, če hočem pravico govoriti, reči moram, da snaga gre v naših krajih rakovo pot, in da v tisti meri gine, kakor treznost in poštenost.

Hanakov lično in bogato nošo sem že marsikde po raznih časnikih našel namalano. Hanaki so lepi ljudje, visoke rasti in ravni kakor sveča. Slovaki so bolj belega lica in belih lasi, a Hanaki so otemnelega obraza in črnih lasi in oči.

Mesto Olomuče je trdnjava. Okoli in okoli ga obdaja visoko in debelo zidovje, toda stena ni nikjer ravna, ampak na vse strani pokvečena, tako da sovražna kroglja ne more nikdar z vso močjo zadeti, ampak da se jej povsodi nekako spodrsne in jej spodleti, da tako od svoje pogubonosne moči zgubi. Pred mestom ni snage, ampak sami jarki, blato in prah.

To mesto mi ni kaj posebno dopadlo. Lepa je nova ali ponovljena stolna cerkev. Cerkev kaže, da tisti, ki jo je ponavljal in to je menda prevzvišeni kardinal Fürstenberg, ima žep in v žepu groš. Tukaj na stolni cerkvi je ustanova, kakovih je že malo po katoliškem svetu, da le žlahtni gospodje zamorejo postati kanoniki stolne cerkve.

Prav o polnoči jo zavijeja proti zapadu v zlato Prago. (Dalje prih.)

Smešnica 51. Gospod bi rad kadil a nima ognja. V tem sreča čevljarčka, ki drži žarečo smodko v ustih. Brž ga poprosi za ogenj in čevljarček mu seveda hitro vstreže, toda nekam srpo gleda na lepe smodke, ki jih deva gospod nazaj v žep po tem, ko si je eno izbral. „Hvala!“ reče gospod, vračaje žareči kos smodke čevljarčku. „O“, odvrne mož, „to ni vredno, ali djali bi me bili v stisko, ko bi me bili prosili smodke“.

Razne stvari.

(Petindvajsetletnica.) V sredo, dne 21. decembra, je preteklo 25 let od imenovanja Njih ekselencije za knezoškofa lav. škofije. Vsled tega jim je mesto Maribor napravilo veliko ovacijo. V torek večer je bila vojaška godba, bakljada in petje mošk. pevskega zbora, v sredo dopoldne pa deputacije mestnega zastopa, c. kr. častnikov in profesorjev raznih učilišč.

(Dež. poslanec.) Kakor ni nihče drugače pričakoval, izvolili so zadnji petek volilni možje g. dr. Jos. Srncea vsi enoglasno za dež. poslanca. G. poslanec je že storil tudi obljubo v dež. zboru.

(Dež. zbor.) Za železnico Celje-Velenje-Šoštanj je dež. zbor dovolil 175.000 gld. in je torej upanje, da postane k malu iz nje resnica. Železnica iz Poličan na Slatino se bojda tudi pripravljala, ona bode pa na kolo z zobi.

(Opazka.) Na „božičnico“ dne 26. dec. pri čč. šolskih sestrah v Celju opozorimo še posebej čč. ude podpornega društva in sploh prijatelje slov. šole.

(Slov. čitalnica.) Obč. zbor slov. čitalnice v Mariboru je izvolil zadnjo nedeljo za predsednika g. P. Simona, za denarničarja g. J. Rapoca, oba hišna posestnika v Mariboru, za tajnika g. J. Korberja in v odbor gg. dr. Dominkuša, dr. Glančnika, dr. Srncea, A. Borsečnika, J. Koprivnika in A. Rakovca. Kakor je podoba, nadejamo se lahko, da bode poslej živeje gibanje v slov. čitalnici.

(Obč. zbor.) „Šaleška čitalnica“ ima svoj redni občni zbor v sredo dne 28. dec. 1887 ob 3. uri popoldne v čitalnici v Šoštanju. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika, 2. Poročilo tajnika, 3. Poročilo blagajnika, 4. Volitev novega odbora, ozir. predsednika in podpredsednika, 5. Volitev pregledovalcev računov, 6. Predlogi. K obilnej udeležbi vabi Odbor.

(Imenovanje.) G. A. Morocutti, pristav c. kr. okr. sodnji v Slov. Bistrici pride k c. kr. sodnji v Celje; g. dr. Em. Bayer postal je pristav c. kr. okr. sodnje v Kozjem, g. Ferd. Sokol pl. Reno pa pride iz Kozjega v Slov. Bistrico, g. Fil. Krmek iz Postojne v Konjice in g. dr. Ivan Kuder iz Il. Bistrice v Sevnico.

(Čudno.) V Podčetrtku so, kakor se piše naši sosedinji v poštni ulici, v jutro, dne 16. decembra občutili potres ter je ta trajal bojda „nekaj (!) minut“. Nam se zdi to čudno, da še Podčetrtek stoji, če je trpel potres v resnici nekaj minut.

(Na znanje.) Ker se večkrat poprašuje, kje da biva naš rojak g. dr. Jos. Lasbacher, naznanja nam njegov sorodnik, da biva č. g. dr. Lasbacher v Kalksburgu pri Dunaju ter je ondi profesor modroslovja. Dne 5. avgusta pa je imel ravno ondi v samostanu oo. jezuitov svojo prvo sv. mašo.

(Nova knjiga.) Gosp. Ivan Koprivnik, učitelj na c. kr. vadnici v Mariboru, je izdal novo knjigo z naslovom: „Gluhonemec in njegovo obrazovanje“. Knjiga v največi osmerki šteje 56 strani in je dober vodnik učiteljem in starišem pri vzrejevanju tacih sirot. Stane pa 35 kr. in s pošto 5 kr. več. O njej še upamo pozneje reči kaj več.

(Novi krajni šolski svet) v Ponikvi si je izvolil v prvej seji za načelnika narodnega veleposestnika Jože Zdolšek-a. Upamo, da bode strogo varoval pravice svojega področja in uradoval slovenski.

(Podpora za dijaško kuhinjo v Mariboru) darovali so: mil. g. kan. Kosar 1 fl., g. Jož. Rotmann iz Maribora eno drevenko ajdovske moke. Z Murskega polja: Slavičevi iz Bučecovec 2 žaklja repe, Špindlerjevi iz Stare vesi 2 žaklja repe, č. g. Jak. Košar, župn. v

Gornji Polskavi 5 fl., č. g. Ant. Vraz, župnik pri sv. Antonu v slov. gor. 5 fl., č. g. Jan. Simonič, žup. pri sv. Janžu na Drav. polju 3 fl. 20 kr., č. g. dr. Pajek zopet 1 fl., č. g. Brezovšek, žup. pri sv. Martinu na Pohorju 5 fl., č. g. J. Lenart, žup. v Tinjah zopet 2 fl., g. Jan. Tomažič, učitelj na Tinjah 2 fl. Bog plati! Dijaska kuhinja Mariborska priporočuja svoje dijake vsem, ki zamorejo kaj darovati in so dobrega srca!

(V Mozirju) bode na Štefanje, dne 26. decembra slov. zabava v prostorijah g. Kolenca. Pri tem bode predstava igre „Zmešnjava na zmešnjavo“, burka v 5 dejanjih in po tem še deklamacija ter prosta zabava.

(Stritarjevih) zbranih spisov je izšlo sedaj že 25 zvezkov, v zadnjem pričinja se nova povest: Rosana.

(Za bratovščino presv. Srca Jezusovega in Marijinega) Ravnokar so došle lepe podobice presv. Srca Jezusovega in Marijinega in se dobivajo po ceni pri veleč. gosp. spirituvalu v Mariborskem bogoslovju.

(Z Dobrne) se nam piše, da je dne 16. t. m. vmrl tamošnji posestnik in hišnik v hišizdravilnici, Martin Potočnik. Sedemdesetletni starček bil je obče priljubljen pri ptujcih-topličarjih in pri domačinih.

(Duh. spremembe.) Č. g. J. Muha, kaplan pri sv. Rupertu nad Laškim, pride za prov. kaplana v Razbor.

Listnica upravnštva: M. K. v V. 2 gld. 20 kr.

Loterijne številke:

V Trstu 17. decembra 1887: 24, 14, 2, 48, 90
V Lincu „ „ 67, 23, 66, 12, 41

1-2

Marija Januš

na velikem trgu v Stridovi
(v Medjimurju)

prodava vse pohištvo in regal za krčmo. Štanovanje za celo leto stane 60 fl. Kdor je hoče kupiti ali prevzeti naj se oglasi, pri meni pismo. Ob enem tudi prodajam vino in drva.

J. C. Juvančič,

posestnik vinogradov na Bizeljskem, vinotržec v Ljubljani priporoča Istrijska in Dalmatinska črna vina, po 18 do 24 kr. in garantira za naravno barvo in vrsto. Za mešanje s kislim vinom in barvanje posebno ugaja.

Pokušnje nad 56 litrov po povzetju. 2-10

Pitane purane, kopune, jerebice

kupim vsaki dan po najvišji ceni

J. Robič,

trgovina s perutnino

Maribor, v Magdalenskem predmestju. 2-2

Javna zahvala.

Dne 2. decembra t. l. mi je pogorelo mojo gospodarsko poslopje v Staremlogu štv. 32 okraj slovenska Bistrica. Bil sem zavarovan pri zavarovalnici „Dunajsko zavarovalno društvo“, katero mi je danes že izplačalo v mojo popolno zadovoljnost, potem ko je glavni zastopnik čast. gospod Karol Breznik v Mariboru, škodo cenil, precej po njem vso svoto, za katero sem bil zavarovan.

Primoran sem, da slavni Dunajskej zavarovalnej družbi izrekam svojo najprisrčnejšo zahvalo in priporočam isto vsakemu, kateri se hoče dobro zavarovati.

Starilog, dne 18. decembra 1887.

Jožef Šoba, posestnik.

Marijateljke kapljice za želodec,

izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, smrad iz ust, vetrove, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehuruju, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabasanje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jeternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. Varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarné Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijateljke kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijateljke žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomnjeno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmied; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradee: A. Nedved. 7-52

Prave voščene sveče,

katero lepo in varčno gorijo in od katerih se ne cedi, priporoča častiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom

Franc Gert,

medar in svečar v Mariboru.

Naročila od 5 kil naprej, izvršujejo se natančno in franko po pošti. 2-8

Učenec se sprejme v prodajalnici z mešanim blagom Josipa Schager pri sv. Jurju v Slov. gor. 1-2

Oženjen organist in cerkvenik,

cecilijanec, praktično izurjen tudi v drugi godbi, z dobrimi spričevali, že nad 15 let v službovanju, slovenski rojak, 30 let star, izvrsten pevec v koralu in figuralu, žena poje izvrstno sopran, želi službo dobiti na kakšni večji župniji. Oglasila naj se pošiljajo **Fr. Bernot-u**, organistu v Možici (Miess) na Koroškem. 2-2

plačno podobe, popisi in ceniki.

Eduard Zbitek

v Olomucu (Moravsko),

izdelovatelj transparentnega steklenega mosaika božjih grobov. Izdelujejo se v Novemštifu pri Olomucu.

Več pové č. g. Anton Fischer, župnik pri sv. Jakobu v Slov. goricah. 3-4

Med slike svetih skrivnosti, katere sv. kato-liška cerkev v velikem tednu praznuje, spada gotovo tudi **božji grob**. Dovoljujem si torej opozoriti na od mene izdelane **božje grobe**, kateri so izvrstni, po ceni, trpežni ter se dajo lahko nastavljati in shraniti, posebno pa na take, kateri so 245 cm. visoki in 142 cm. široki in so v dveh zabo-jih. Na blagovoljno vpraša-nje razpošiljajo se brez-

Naznanilo.

Pisarna okrajnega zastopništva Graške c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice proti požaru v Mariboru je sedaj v Tegetthofovi ulici hšt. 30 v malem hramu poleg c. kr. žendarske kasarne.

W. Hrauda,

okrajni zastopnik.

5

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccolija
v Ljubljani.

Ta esenca, ki se nareja po nekem receptu gosp. Dr. E. viteza Stöckla, c. kr. vladinega svetovalca in deželno-sanitetnega poročevalca za Kranjsko, je takozvana „Tinctura Rhei composita“, katera ozdravlja vse želodčeve in trebušne bolezni, odpravlja telesno zaprtje, zlato žilo itd. (glej navod, ki je vsakej steklenici pridejan). — Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštno stroške trpé p. t. naročniki. — Te steklenice prodajo po 15 kr. eno. lekar Rizzioi v Rudolfovem in večina lekarn na Štirskem, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, v Istri, Dalmaciji in v Tirolih.

Na Štajarskem, Gradec: Eichler, St. Leonhardstrasse; Nedved, Murplatz; — Aussee: Lang; — Bruck ob Muri: Langer; — Celje: Kupferschmied; — Gleichenberg: Fürst; — Köflach: Bilek; — Lipnica: Russheim; — Ljubno: Filipek; — Ljutomer: Schwarz; — Maribor: Bancalari; — Ptuj: Behrbalk; — Brežice: Schniederšič; — Voitsberg: Guggenberger. 36

Čudno ceno!

Blago iz ovčje in laške volne, za suknje in hlače. Blago za obleko na izbiranje. — Posebno opozarjam častito občinstvo na ceni kašmir, potem na oksforte in parhante in gradel za postelje, platnino, nanking, mizne prte, prtiče, tkanino, svilnate robce in take iz ovčje in laške volne na izbiranje, kakor tudi vso pripravo za krojače in čevljarje.

Čudno ceno!

Čudno ceno!

Čudno ceno!

1-3
M. Stejsnik,
prodajalnica za suknjo
in rokaverno blago
v Mariboru na Dr.
na velikem trgu, v hramu eskomptne banke.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 51. števil. „Slov. Gospodarja“.

L. 1887.

22. decembra.

Štev. 143.

Vinsko tržišče.

Kmetovalec ima veliko prijaznih moči, ter mu one, kar izroči v zemljo, lepo vzredé, da ima včasih iz malih zrn veliko pridelka. Ali on ima tudi močnih, sovražnih reči; nje še včasih kolikor, toliko užuga ali nekaterim sam ni kos in je sreča, če se jih več združi, da jih premagajo ali pa vsaj storé, da jim niso v toliko škodo.

Pač so vremenske razmere v tem veliko ali na korist kmetu ali pa so mu tudi na škodo in zoper nje more se le deloma zavarovati. Po polnem jih ni v stanu odvrniti ali pa si jih vravnati, da so mu na korist. V tem bode tudi tako po večjem ostalo, izdatne pomoči zoper vreme pač nima človek.

Dnes tudi nimamo namena, o teh vremenskih nezgodah govoriti, pač pa mislimo na dobre letine, na leta, v katerih še pridelal kmet precej, vendar pa ne vé, kako bode shodil z denarjem. Vsako leto muga je treba več, v boljih letih ima še sicer reči ali kaj, ko jih ne more spraviti v denar? Njegovi pridelki nimajo cene in še za denar, ki ne seže do lastnih stroškov, ne more jih spraviti med ljudi.

V tem si kmetovalec ne more pomagati sam in že dalj časa se pečajo možje, katerim je blagostanje kmetovalcev na srcu, s tem, kako da bi se mu tu dalo pomoči. Vzamimo dnes samo en pridelek, vino! Ono nima že več let nič kaj prave cene; večinoma so bila slaba leta, le nekatera so se bila zadnji čas dobro, ali celo prav dobro obnesla. Kar se je v teh letih vina pridelalo, zginilo je, ne da bi si bili kmetje v njih veliko opomogli.

Letos pa je potegnilo na slabše, vina še je precej, ali nihče ne pride po-nj. Skorej bi bilo, da bi ga dajal človek zastonj. Kaj je tega krivo? Pridelek ni izvrsten ali tako slab tudi ni, da bi ne bil za rabo. Gotovo je tudi krajev, kjer bi ga bili veseli, pa ga nimajo in radi bi ga kupili, da bi le vedeli, kje bi ga, na lehkem, dobili. Tacih kupcev, ki bi šli, s polno možnjo v žepu, h kmetom, posestnikom vinogradov, ni več; nekaj, ker je oštirjev, ki bi gleštali toliko denarja, da bi se jim splačalo iti samim po vino, sedaj le malo, nekaj pa, ker se jim ponuja vino doma, prav po ceni.

Je-li pravo, natorno, za to se ne vpraša več, saj ga pijó ljudje, če je tudi ponarejeno

ali pa vsaj popačeno. Prekuppev domačega natornega vina je še tu in tam natresenih, ti vedó, kje da se dobó vino po ceni in kupijo ga po ceni, potem pa ga prenaredijo, Bog zna, kako in prodajo dalje, tudi na „kredo“, če ni drugače. To je za oštirje seveda lehka pot priti do vina, toda škodo imajo vsled tega najprej pridelovalci, potlej pa pivci. Prvi ne dobé za dobro vino veliko, drugi pa dadó za slabo vino vsaj razmerno veliko denarja.

Ali bi se ne dalo v tem pomoči? Gotovo, ali skraja šlo bi malo po času, pozneje pa sodimo, da bi že obveljalo, to pa tačas, ko bi se naredila na krajih, kjer se ne prideluje vina, vinska tržišča. Le-ta bi bila društva, ki bi imela svoje knjige. Va-nje bi se zapisali vsi udje, kmetje in sploh pridelovalci vina, ob enem pa tudi, kje imajo vinograde, kaka da so njih vina, koliko imajo vina na prodajo in po kaki ceni.

Samo ob sebi se razumeje, da bi le dobra, t. j. naravna vina se v take bukve vzprejela. Kdor bi le enkrat kaj slabega prodal po društvu, tak bi se izbrisal seveda iz društva ali tudi globe bi plačal. Za dnes ne rečemo več o tacih društvih ali že iz tega, kar smo rekli, lahko se sodi, da bi taka društva stregla kupcem pa tudi prodajalcem.

Nekaj enacega snujó sedaj naši severni bratje, Čehi. Ondi imajo osrednjo zvezo československega gostinjstva. Leta je v Pragi za Česko, Moravsko in Šlezijijsko in nadzoruje tudi vina, ki se prodajajo po onih krajih. Urednik „Hostimila“. g. J. Vorlička je v tem društvu predlog stavil, naj bi se naredila v Pragi uzorna klet za vina iz slovanskih krajev. Va-njo bi se vzprejela le prava naravna vina iz slovanskih dežel in bi se prodavala potlej kupcem za razmerno ceno.

Ako se pomisli, pravi le-ta zaveza, da se privaža leto na leto veliko vina iz tujih dežel, izlasti iz Ogerskega, v naše kraje ter se ga pri nas veliko rabi, mora človek obžaljevati, da še nismo doslej ničesar storili, naj bi se domače, česko, moravsko, šlezijijsko in poprek vino iz slovanskih krajev spravilo med ljudi. Tako bi ostal dobiček pri nas, doslej pa potuje le v druge kraje.

Namen vinskih tržišč bi torej bil lep in bi se lahko dosegel, saj bi se kupci spoznali s pridelovalci in društvo bi bilo porok za oba, za kupca, da dobode zdravo blago, prodajalca

pa, da bi za dober denar spravil svoj pridelek med ljudi.

V ponedeljek, dne 19. decembra je imela osrednja zaveza gostinjstva v Pragi svoj zbor ter se je v njem ta stvar razpravljala. Kar so sklenili, tega še sicer ne vemo ali želimo, da bi se taka uzorna klet ondi naredila. Če tudi nam ne bode naravnost koristila, toliko pa upamo, da bodo naši možje tudi se vzdramili ter nekaj v tem storili, da bomo svoje vino ležje spravili v denar.

Poročilo o delovanju cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajar.

(Dalje.)

Da bi sadjarstvo tem uspešnejše napredovalo, da bi se zasajala in razširjala le najboljša, našim razmeram najpripravnejša sadna plemena, je odbor po nasvetu ravnateljevem sklenil, obrniti se na visoki c. kr. deželni šolski svet štajarski s prošnjo, da naj bi on postavnim potom naročil, da se v šolskih drevesnicah večinoma drevesec požlahtnjuje le z določenimi, predpisanimi plemeni; ta predlog se strokovnjaki z veseljem pozdravljali.

Društvo si je v svesti, da bi so na ta način marsikatero ovire sadjarskemu napredku odstranile ter slabe zastarele navade in predsodki opustili. Zadostno je znano, da se tu pa tam vzgojujejo sadna plemena, ki se ne morejo ponašati z rodovitnostjo, pa tudi drugače nimajo prave cene ne za kupčijo ne za domačo uporabo. To je pa pripisovati nekaj nevednosti, nekaj pa že od starih časov ukoreninjenim navadam. Društvo pa si prizadeva vzgojevati in razširjati le najboljša plemena, ki v vsakem obziru dosežejo najvišjo ceno. Da je pri odbiranju sadnih plemen treba previdnosti, lahko se na tem razvidi, da tu ne gre, kakor pri zelnjavi. žitu ali sirovini, ki raste le nekaj mesecev ter se v kratkem prepričamo o dobroti ali slaboti te ali one sorte. Drevo pa, ki rodi 30—80 let, je prava naložena glavnica ali kapital, katera večje ali manjše obresti donaja, kakor je pleme, boljše in slabše. Če sadno drevo ne daje družega dobička, kakor le toliko, kar je les vreden, kar se tudi nahaja, če se je nanj cepilo slabo pleme; sadjerec ima namesto veselja in dobička le nevoljo in prevaro; drevo mu je treba znova precepiti, z drugimi boljšimi plemeni.

Da bi društvo tem uspešnejše razširjalo umno sadjarstvo — in to bi si moral vsak kmetovalec pridobiti — je uporabilo vse svoje moči ter skušalo v ta namen pridobiti si vse pristopne kroge.

Spisano in govorjeno besedo je društvo skušalo posebno kmeto prebivalstvo za sadjerejo pridobiti; zato so časopisi, omenjenemu stanu

pristopni, pogosto donášali članke o namerah društva ter spodbujali ljudstvo za ono mnogo-obetajočo panogo kmetijstva, ki je bila žalibog toliko časa zanemarjena. Pogosto so pisali podučne sestavke o sadjarstvu strokovnjaki in skušeni sadjerejci; v shodih in zborih pa se je isto podučevalo z živo besedo. Za to vsestransko delovanje treba je bilo pridobiti več zmognih moči, katere naj unemajo ljubezen do sadjereje ter posebno kmetovalcem, sadjerejem na roko gredó. Kar je društvo v kratkem času svojega obstanka storilo, naj tu v skupnosti sledé glavne točke.

Kar kmalu se je pokazalo, da bo društveni vrt, cesaričinji Štefanijni vrt imenovan, premajhen za to razširjeno podjetje; zato je bilo treba preskrbeti drugi vrt: tudi ta obsega, kakor prvi eno oralo zemlje. Prvi je popolnoma zasajen, družega pa je do sedaj zasajeno še le $\frac{1}{4}$. Iz Štefanijnega vrta se je lanskega leta okoli 2000 požlahtnjenih drevesec razdelilo; notri jih je pa zdaj še okoli 8000. od teh pa se jih bode na spomlad zopet oddalo do 2000. V vrtu št. 2 pa zdaj stoji 3000 požlahtnjenih drevesec.

V dobi štirih let se je razdelilo 70 000 divjakov in primerno število cepičev med kmetovalce in ljudske šole, katere so se oglasile, brezplačno.

Na novo ustanovljenim drevesnicam se je dajala tudi denarna podpora. Cepiči so se razpošiljali le od onih plemen, katera so obče priznana kot najboljša, ker se društvo drži načela „non multa sed multum“, t. j. ne gojimo veliko raznih plemen, ampak malo plemen pa ta v velikem številu. Pri razdelovanju drevesec in cepičev se je tudi vsikdar naročalo, kaj in kako je s tem in onim storiti; kako drevesca požlahtnjevati, jih snažiti, presajati itd.; sploh se je skrbelo za poduk o sadjereji na vseh stopinjah.

Na predlog odbornika g. viteza Berkša se je društvo obrnilo s prošnjo na visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo, da bi se nastavil potovalni vrtnar. Ta naj bi se po društvenem naročilu pošiljal v posamezne občine, ter tam z lopato, motiko, z nožem in žago dejansko kazal zasajanje, požlahtnjevanje, obrezovanje, pomlajanje, gnojenje, skratka vso vzgojo ovočnega drevja, sploh poučeval naj bi kazalno.

Ta želja se je tako daleč že uresničila, da se je služba potovalnega učitelja za ta namen ustanovila; upajmo, da se bode bodočemu potovalnemu učitelju naročilo tudi v društvenem smislu svoj posel zvrševati.

Razven tega se je tudi skrbelo, da se gospodje učitelji na ljudskih šolah za razširjenje umnega sadjarstva pridobé ter se jim je tudi po mogočnosti s primernimi pripomočki postrezalo.

Sklicala so se občna zborovanja na raznih krajih, kjer so strokovnjaki in praktični sadje-rejci prednašali o umni sadjereji; omeniti nam je posebno gospodov: Henrik Kalman, ravnatelj na vino- in sadjerejski šoli v Mariboru; Ernest Kramar, ravnatelj na sadjerejski šoli v Gorici; Franc Praprotnik, nadučitelj pri D. M. v Puščavi; Janez Rupnik, nadučitelj pri Št. Lovrencu pod Prežinom; Ivan Boštjančič, učitelj v pokoju na Blanci in še drugi. Po društvenem vzpodbujanju so se ustanovili vrtovi za vzgojo sadnih drevesec v Sevnici, Ptuj, Makoljah, Braslovčah z enakim namenom a z ožjim delokrogom. V Sevnici se je napravila leta 1884 sadna razstava; v Budapešti pa je bilo društvo na razstavi odlikovano z veliko razstavno svetinjo.

Opomeniti je tudi, da je po društvenem prizadevanju prišla na svetlo knjiga, pravi zaklad za slovenskega kmeta. V kmetijski podružnici v Celju, v glavnem zborovanju c. kr. kmetijski družbe v Gradcu in vse prošnje pri v. c. kr. deželnem šolskem svetu v Gradcu, sploh vse prizadevanje ostalo je brez uspehov; še le vis. c. kr. ministerstvo za poljedelstvo je na zopetno prošnjo sklenilo izdati: „Kmetijsko Berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk“. To delo se je izročilo ravnatelju g. E. Kramarju, kateri ga je tudi z natančno marljivostjo zvršil.

(Konec prih.)

Bučele.

(Dalje.)

V. Bolezni: a) Griža. Bučele imajo to bolezen, ako nekšno redko, rudeče — smradljivo blato od njih kaplja in ž njim satovje ogrdijo. To pride od prehlada. b) Gnjloba. Ta je silno nevarna, ker pokonča čestokrat vse panje. Gnjloba pride od tod, ako plod v satovju gnjuje in se potem razširi čez celo zalego. Od začetka si bučele prizadevajo to bolezen odpraviti; a kadar zapazimo otožnost in žalostno obnašanje, je tudi znamenje, da ne bodo dolgo obstale.

VI. Sovražniki: Kakor ima človek in vsaka živeča žival sovražnike svoje, jednako tudi bučelice. Prvo med temi moram z žalostjo zapisati: da so bučelorejci najhujši sovražniki nedolžnim in ljubim bučelicam, ne vedoč se strdi in voska drugače polastiti, kakor da z žveplom in tako naprej pridne živalice morijo, v zahvalo za njih trud in marljivost. O koliko tisoč panjev se na leto s tem činom ugonobi! Ni moj namen tukaj razpravljati, in vas o tem poučevati, kako se strd jemlje itd., nego tega znanja si iščite v nalašč za to spisanih knjigah in časopisih, v katerih je v to področje spada-joče blago natančno opisano. Le samo v kratkih potezah sem vam hotel bučelo opisati, ter rečem: — Gorje vam, ki morite nedolžne in ljube

živalice, pred Bogom vas čaka oster odgovor. Sovražniki so dalje bučelni tatovi in oni, ki imajo roparice. Oropane sosedove bučele imajo tacega za največega sovražnika, ker so zgubile zaklade svoje in še celó — življenje. O gorje tudi bučelnim tatovom, ker božja previdnost bo tacega hudo kaznovala, že radi tega, ker bučelice prinašajo blago, brez katerega se sv. meša ne bere.

Med živalimi so pa nekatere ptice škodljive nježnim bučelicam n. pr. lastovice*). vrabci, senice, srakoperi, detli, škorci; a le tedaj, ako jim zmanjka drugi živež. Ker pa ptički tudi mnogo koristijo na sadnem drevju, obirajoč gosence in druge škodljive mrčese, radi tega jih ne smemo proganjati, ter odpustiti drage volje, ako nam pozobljejo katero bučelico.

Sršeni in ose so tudi silni sovražniki bučel, a med temi je jedna najhujša z imenom bučelni volk. Se z lahkoma spozna od navadne ose po daljši glavi, močnejših prsih in ozkem zadku. Gnjezdo ima v rahlejši peščeni zemlji. Ta žival znese vsako svoje jajce v bučelno truplo, da se izležen mladič od njega živi. Navadne vse pa ljubijo bolj strd, kakor bučelno meso. Zlasti tudi med ljubijo mravlje, pajki, žabe in miši. (Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Čadrama. (Razne novosti.) Zahvalna in tudi nedelja sv. Martina ste minoli. O prvi se kmetovalci veselijo svojih pridelkov sploh in Boga za nje hvalijo, drugo pa vinorejci visoko čislajo in obhajajo veseli krst novega vina v polnih kletih. V našem kraju imamo uzroka dovolj, posebno v oziru po širokem svetu, veseli biti svojih pridelkov, kajti imeli smo sicer čez nekoliko časa prav zdatno sušo, ker so pa naši travniki ob vodi večidel ležeči, pridelali smo še obilno sena in otave in bomo živino lahko prerediti. Naše njive imajo debelo zemlje, zato je tudi strneno žito brez škode pri zdatni suši dozorelo in je plenjalo tako, da je eno zrno pšenice dalo po 6 do 10, ruske rži pa do 12, ozimni ječmen pa še več zrn. Dne 26. junija in 18. avgusta je bližnje kraje toča hudo poklestila, pri nas se je pa hvala Bogu le toliko oglasila, da smo videli, kakošna da še je škoda nam pa saj zdatne ni pouzročila. O mali gospojnici bilo je pri nas tudi letos prav živahno življenje, ker so ljudje vozili prodana jabelka memo nas v Oplotnico in so posamezni lastniki po 30 do 100 in več goldinarjev skupili za nje. To jim služi v lepo podporo kmetijstva in v spodbujanje k sadrejštvu, saj donša več ali menj vsako leto

*) V zadnjem času se je prepričal nek bučelar: da lastovice lovijo samo trote. Ako je na tem kaj resnice, bile bi nježne lastovice velike prijateljice bučelarjem.

lepega dobička brez velikega truda. — Krompirja smo pa letos toliko za vsem pridelali, da stari gospodarji še enakega pridelka ne pomnijo in bodo se svinje lahko opitale, kjer jih še mnogo imajo. Ali kaj, da je bila pri tistih tudi letos v marsikaterih vaseh tolika nesreča, da so pri nekaterih hišah vse poklati morali. In tako se nam je približala prva jesen, ki je bila silno lepa, da se je ozimina po večjem lahko obsejala in upali smo, da bo še grozdju toplo vreme prave sladčice dalo, pa merodajni čas pred sv. Terezijo bilo je grdo, mrzlo vreme nastopilo. Če smo tudi domačini večjidel pri najlepšem vremenu od dne 17. do 22. oktobra trgatav srečno dokončali in smo dvekrat ali celó trikrat več od pr. l. mošta dobili -- na oralo po 8 do 10 polovnjakov — za vsem dobrote lanskega nima, za to pa spravi še se le težko v denar, kajti le domači krčmarji so ga kaj malega pokupili po 20 do 26 gld. polovnjak, tujih kupcev pa ni in ker tudi živina nima kupčije, ljudje kljub obilnih pridelkov o velikem pomanjkanju denarja tožujejo.

Iz Slov. goric. (Volitev cerkvenih očetov.) Tekoče leto bliža se svojemu koncu. Le nekatere dneve še, in poslovilo se bode od nas popustivši nam marsikatero nezgode. Obdarilo nas je še v precej obilnej meri z raznovrstnimi zemeljskimi pridelki, pa kaj, ako jih ne moremo spečati. Le edino tolažbo nam bode zapustilo in to je: upanje na boljše čase. Preden pa staro leto zakopljemo, vršile se bodo po nekaterih krajih volitve ali pa dopolnilne volitve cerkvenih očetov. Ker pa imajo ti zelo važne dolžnosti in pravice pri cerkvenem zemljišču ali imetju, je tedaj treba, da se zato sposobni možje volijo in se prečastitemu knezoškofijstvu v potrjenje predložijo. Mož sposoben za cerkvenega očeta je, ako se ne ponuja za to častno službo, ako ne trka na svojo moč in svoje bogastvo, ako ni lovec, pijanec, slavo-hlepen, samopašen, samoljuben, liberalc; ako na tanko spolnjuje svoje krščanske dolžnosti, ako ne prepije po cele noči v gostilni pri kvartah, od koder ga jutranje petelinovo petje ali rana zora ne prežene, ako je trezen, miroljuben, odkritosrčen, ponižen in občespošтовan. Takí naj bodo!

Od sv. Benedikta. (Revščina.) Sploh so znane šolske postave, one trdno zapovedujejo, da gredó otroci redno v šolo. Ako stariši otrok vsak dan ne pošiljajo v šolo, in jih brez postavnega uzroka doma obdržijo, tedaj so kaznovani in zato se vsak boji ustavljati se tem postavam. Kaj čudno je storil tukaj pri nas nek ubog vincar iz strahu pred kaznijo, posebno še pred zaporom! On ima tri šolarice, zaradi revščine jih strašno težko oblači; posebno po zimi ne more brez dobrega obuvala otrok v

šolo poslati. Ker je oddaljen tri četrt ure od farne šole, težko mu je bilo tudi že v jeseni jih poslati v šolo v takem strašnem blatu in dežju. Neki dan si le zopet, kakor si je že pretečeno zimo večkrat, svoji dve mali deklici, sedem let stari dvojčiki, naložil v koš in ji nesel v šolo. Radovedno je vsak gledal smehljajoči deklici, kako mirno ste v košu stali, stareja pa je nesla zadej za njimi bukvice za vse tri. Ali za ubogega očeta je bilo slabeje; tropa drugih šolarjev je šla za njim in sem ter tje so se mu tudi ljudje posmehovali. Za vse to se on ni zmenil, ampak je z mirno vestjo, svoje sladko breme na hrbtu, tapal po blatu naprej. F. S.

Raznoterosti.

(Staro meso.) Dobre krave človek ne da rad od hiše; dokler še je za rabo, rad jo obdrži. Ali tako mu ostane pri domu, da mu je nihče ne mara vzeti, če ne za mal denar. Tedaj pa stori človek bolje, če jo obdrži doma ter jo zakolje. Ali kaj početi z mesom stare krave? To meso se da bojda vzboljšati, dokler je krava še živa. Za to ni treba druga, kakor da pije krava kacih 24 ur, preden se zakolje, en liter dobrega jesiha. To stori, da je njeno meso, če se dve uri ali ka-li kuha, okusno, kakor je meso 3letnega živinčeta.

(Zamaza.) Peči, iz katerih se kadi, popraviš s tem, da jih zamažeš z mazilom, ki se naredi iz opeke, katero si stolkel v prah, in iz jajčinjega beljaka. Namesto opeke stori tudi pepel.

(Slab želodec.) Kdo nima sedaj slabega želodca! Za-nj še je pomoči, če ni bolezen že predolga. Deni v jajčjnji beljak nekaj sladkorja ter stepi oboje precej skup, potem pa ulij nekaj dobre vode na zmes! Ako to izpiješ, bode ti vsaka jed ostala v želodcu.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursišca		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor 100 kg.	6	—	4	40	4	20	2	90	4	60	4	50	3	50
Ptuj . 100 kg.	5	80	4	15	4	—	2	70	5	—	4	—	4	—
Celje	6	10	4	20	5	37	3	10	4	95	—	—	7	90
Gradec 100 Kg.	7	78	6	05	6	25	6	05	6	45	6	50	6	75
Ljubljana .	6	30	4	75	4	48	2	70	5	38	—	—	—	—
Celovec . .	5	80	4	20	3	90	2	70	3	90	—	—	—	—
Dunaj	7	80	6	08	6	35	5	85	6	90	—	—	—	—
Pešt 100 Klgr.	7	03	5	47	7	88	5	62	6	32	—	—	—	—